

УДК 378.147.091.33:811.111

Малінка О. О.
Вінницький торговельно-економічний
інститут КНТЕУ

ПРОЕКТНА ТЕХНОЛОГІЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОГО ІНТЕРЕСУ СТУДЕНТІВ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

У статті розглянуто технологію проектів та обґрунтовано доцільність її використання та ефективність у підвищенні пізнавального інтересу студентів до вивчення іноземних мов.

***Ключові слова:** проектна технологія, метод проектів, пізнавальний інтерес, вивчення іноземних мов.*

Комплексність, теоретична і практична значущість проблеми пізнавального інтересу визначили широту та інтенсивність її дослідження у психології та педагогіці. Умови та засоби його успішного формування і розвитку є предметом багатьох досліджень (Ю. К. Бабанський, І. Я. Лернер, В. І. Лозова, А. М. Матюшкін, О. О. Бодальов, Г. С. Китайгородська, Г. М. Шимякіна та інші). Стверджуючи цінність пізнавального інтересу як чинника успішного перебігу процесу навчання, вчені наголошують, що під його впливом активізується пізнавальна діяльність загалом і, зокрема, психологічні процеси, що покладені в основу творчості, пошуку, дослідницької діяльності.

Метою статті є розглянути технологію проектів та обґрунтувати її ефективність у підвищенні пізнавального інтересу студентів до вивчення іноземних мов.

У навчальному процесі викладачеві необхідно опиратися на потреби студентів, "використовувати" їх. Студенти охоче навчаються, коли загальноприйняті стимули до навчання збігаються з їхніми власними потребами і мотивами зацікавлення певною дисципліною, до яких належать: потреба одержати знання про те, що знадобиться для розв'язання конкретного завдання чи здійснення певної діяльності, потреба пошуку нового досвіду, потреба подолати виклик, потреба вдосконалити власні навички, потреба бути компетентним у сфері своєї майбутньої діяльності, потреба відчуття власної необхідності в процесі виконання певного завдання, потреба у взаємодії з іншими. Підхід до формування і розвитку пізнавального інтересу шляхом задоволення перерахованих вище потреб студентів є вже потенційною винагородою для викладача. Він здатний не просто викликати пізнавальний інтерес, а й досить ефективно підтримувати його [5]. Саме використання технології проектів, відомої також

як “метод проектів”, сприяє задоволенню потреб студентів, зміцнюючи та підвищуючи їхній інтерес до вивчення іноземної мови.

Термін “технологія” є, на нашу думку, більш доцільним, ніж “метод”, оскільки “технологія” є процесуальною категорією, безпосередньо пов’язаною з процесом здійснення навчання. А категорія “методу”, як відомо, розглядається як спосіб організації цього процесу, як сукупність прийомів оволодіння тим чи іншим змістом чи діяльністю. За визначенням О. М. Ястребцевої, проект є “спільною творчою, навчально-пізнавальною діяльністю педагога і тих, хто навчається, яка має спільну мету, узгоджені методи, способи діяльності і спрямована на досягнення спільного результату діяльності” [4].

Основу проектної технології становлять: ідея, що складає сутність поняття “проект”, його прагматична спрямованість на результат, який можна отримати при розв’язанні тієї чи іншої проблеми, що є практично чи теоретично значущою. Щоб досягти такого результату, необхідно навчити студентів самостійно мислити, знаходити і вирішувати проблеми, залучаючи для цього знання з різних сфер, а також прогнозувати результати і можливі наслідки застосування різних варіантів вирішення проблеми.

Технологія проектів передбачає використання широкого спектру методів (дослідницьких, пошукових, проблемних), що, з одного боку, чітко орієнтовані на реальний практичний результат, значущий для студента, а з другого боку, на цілісну розробку проблеми з врахуванням різних факторів та умов її розв’язання і реалізації її результатів. Ця технологія дає змогу органічно інтегрувати знання студентів з різних сфер при вирішенні однієї проблеми, дає можливість застосувати одержані знання в майбутній професійній діяльності, генеруючи при цьому нові ідеї [1, 3].

Проектне навчання здійснюється через цілеспрямовану діяльність студентів, співвідносячись з їхніми власними інтересами і потребами. Саме тому досить важливим є показати їм практичну значущість знань, яких вони набувають. Адже усвідомлення і розуміння того, як вони можуть застосувати ці знання в своїй професійній діяльності, є основним мотивуючим фактором їхньої навчально-пізнавальної діяльності. Як стверджує Г.-Ю. Крумм, якщо відмовитися від практичної спрямованості у вивченні іноземної мови, яку забезпечує проект, то для студентів залишиться незрозумілою мета вивчення іноземної мови і, відповідно, зникне мотивація її вивчення. Тому, на думку вченого, заняття з іноземної мови мають бути для студентів місцем мовленнєвого спілкування на різні теми [6].

При вивченні іноземної мови в нелінгвістичних навчальних закладах проектне навчання використовується, на жаль, не так часто, як цього хотілося б. Причиною є те, що, на відміну від інших навчальних дисциплін,

іноземну мову набагато складніше пов'язати з майбутньою професійною діяльністю студентів через обмежений запас їхніх знань та мовленнєвих умінь, особливо на початковому етапі. Подолати цю причину можна шляхом наповнення їхнього тезаурусу достатнім обсягом лексичного і граматичного матеріалу, формування динамічної системи лінгвістичних умінь і навичок з іноземної мови.

Технологію проектів доцільно використовувати на етапі творчого застосування мовного матеріалу, оскільки саме на цьому етапі необхідно перенести акцент з виконання різних видів вправ на активну мислительську і мовленнєву діяльність студентів, для оформлення якої необхідне володіння певними мовними засобами. Саме ця технологія дає змогу вирішити цю досліджувану проблему, перетворити заняття з іноземної мови на дискусійний клуб, в якому вирішуються цікаві, доступні, практично значущі проблеми.

Працюючи над проектом, студенти усвідомлюють, що вони самостійно можуть вирішувати поставлене завдання, можуть здійснювати адекватну діяльність, набувають соціального досвіду виконання цієї діяльності. Звісно, це сприяє виникненню відчуття власної самодостатності, успішності, що, в свою чергу, стимулює формування та розвиток мотивації вивчення іноземної мови. Досвід, якого студенти набувають в процесі спільного вирішення проблеми, важливий не тільки в плані загальноосвітніх і професійних цілей, а й вдосконалення вже наявних і формування нових мотивів вивчення іноземної мови кожного студента.

На відміну від існуючого масового навчання іноземної мови, в якому студенти отримують знання, виходячи із завдань, визначених державною програмою, при роботі над проектом вони самі планують і виконують завдання, вивчаючи той іншомовний матеріал, без знання якого завершення роботи над проектом стане неможливим. Таким чином, працюючи над проектом, студенти стають відповідальними за свою навчальну діяльність, її результати. А таке вивчення мови, як відомо, є більш вмотивованим і продуктивним. В ході реалізації проекту студенти ставляться перед необхідністю інтегрованого розвитку різних видів мовленнєвої діяльності. Вони читають тексти, вивчають інформацію з проблеми, оформляють письмові звіти, представляють кінцевий продукт, розвиваючи комунікативні уміння.

Досліджуючи ефективність використання проектної технології для підвищення пізнавального інтересу у студентів при вивченні іноземної мови у нелінгвістичному закладі, ми дійшли висновку, що проект має низку переваг, оскільки він:

- а) має конкретною метою використання іноземної мови в контексті майбутньої професійної діяльності студентів;
- б) передбачає самостійний пошук іншомовної інформації, самостійне

дослідження із залученням засобів іноземної мови;

в) передбачає отримання професійно значущого кінцевого продукту діяльності, підготовка, оформлення та презентація якого потребують значного розширення словникового запасу;

г) дає студентам можливість отримати досвід спілкування іноземною мовою, який може бути використаний у майбутній професійній діяльності;

д) сприяє формуванню іншомовної комунікативної компетенції в процесі інтегрованого розвитку всіх видів мовленнєвих умінь;

е) сприяє вивченню і засвоєнню зарубіжного досвіду вирішення професійних проблем та будить власну думку щодо вирішення проблеми.

У процесі підготовки та реалізації проектів доцільним, на нашу думку, є дотримання вимог до використання технології проектів, запропонованих Є. С. Полат, а саме:

– наявність значущої в дослідницькому, творчому плані проблеми, що вимагає інтегрованого знання, дослідницького пошуку її вирішення;

– достатня теоретична та практична значущість передбачуваних результатів, можливість застосувати їх в майбутній професійній діяльності;

– можливість прояву самостійної діяльності студентів на занятті та в позаурочний час;

– наявність можливого структурування змістової частини проекту з розглядом поетапних результатів та розподілом ролей;

– використання дослідницьких процедур (визначення проблеми та завдань дослідження, що впливають з неї; висунення гіпотези їх вирішення; оформлення кінцевих результатів) [2].

За домінуючим методом розробки проекти поділяються на: дослідницькі, творчі, рольово-ігрові, інформаційні, практично-орієнтовані, міжпредметні та монопроекти. Інформаційний проект з самого початку орієнтований на збір інформації з теми, повідомлення цієї інформації учасникам проекту, її аналіз та узагальнення фактів, призначених для широкої аудиторії. Творчий проект передбачає відповідне оформлення результатів і, оскільки будь-який проект потребує творчого підходу, його можна вважати творчим. Дослідницький проект є невеликим дослідженням і має структуру, наближену до дійсного наукового дослідження, а практико-орієнтований має чітко визначений результат діяльності учасників, що може бути використаний ними у майбутній професійній діяльності [2].

Отже, проаналізувавши ознаки кожного з перерахованих вище типів проектів та систематизувавши їх, ми вважаємо необхідним дотримуватися таких правил при використанні цієї технології: проект повинен мати добре продуману структуру, швидше, навіть сценарій всієї діяльності його учасників з визначенням функцій кожного з них, визначені цілі, обґрунтування актуальності предмета дослідження для всіх учасників,

продумані методи, можливість систематичного коригування в ході роботи над проектом, участь кожного учасника в оформленні кінцевого продукту, чіткі результати спільної діяльності учасників.

Виходячи з відомих вимог до використання проектної технології і, зокрема, тих, що запропоновані Є. С. Полат, пропонуємо такі етапи розробки та реалізації проекту:

– виявлення однієї чи більше проблем з тематики, що обговорюється, висунування гіпотез її вирішення, обговорення та обґрунтування кожної гіпотези;

– обговорення методів перевірки прийнятих гіпотез в малих групах, можливих джерел інформації для перевірки цих гіпотез;

– робота в групах, спрямована на пошук фактів, що підтверджують гіпотезу або заперечують її, матеріальне оформлення кінцевого продукту;

– захист гіпотез вирішення проблеми кожною групою, власне презентація проекту;

– оцінка та обговорення проекту.

Висновки. Студенти повинні бути активними учасниками навчального процесу: вони навчаються створюючи, вирішуючи, розв'язуючи, аналізуючи. Пасивність пригнічує їхню мотивацію до навчання, прагнення пізнання. Саме завдяки проектній технології можливо інтегрувати різні види діяльності, роблячи процес навчання більш захоплюючим, цікавим і, як наслідок, більш ефективним, підтримуючи стійкий пізнавальний інтерес студентів та підвищуючи його.

Використана література:

1. *Васильев В.* Проектно-исследовательская технология: Развитие мотивации / В. Васильев // Народное образование. – 2000. – № 9. – С. 177-180 (31)
2. *Полат Е. С.* Метод проектов на уроках иностранного языка / Е. С. Полат // Иностранные языки в школе. – 2000. – № 3. – С. 3-9 (137)
3. *Скворцова И. И.* Проектная технология развития иноязычной монологической речи учащихся (общепедагогический аспект) : автореф. дис. ... канд. пед. наук / И. И. Скворцова. – Саратов, 2000. – 19 с.
4. *Ястребцева О. М.* Як народжується проект: З досвіду впровадження методичних і організаційно-педагогічних нововведень / О. М. Ястребцева. – М., 1995
5. *Forsyth D. R. and McMillan J. H.* "Practical Proposals for Motivating Students." In R. J. Menges and M. D. Svinicki (eds.), *College Teaching : From Theory to Practice. New Directions in Teaching and Learning*, no.45. San Francisco: Jossey-Bass, 1991.
6. *Krumm H.-J.* Unterrichtsprojekte – praktisches Lernen im Deutschunterricht / H.-J. Krumm // Fremdsprache Deutsch, 1991. – S. 4-8 (205)/

МАЛИНКА Е. А. *Проектная технология как эффективное средство повышения познавательного интереса студентов к изучению иностранного языка.*

В статье рассмотрена технология проектов, обоснована целесообразность ее использования и эффективность в повышении интереса студентов к изучению иностранных языков.

Ключевые слова: *проектная технология, метод проектов, познавательный интерес, изучение иностранных языков.*

MALINKA O. O. Project technology as an effective means of increase of students' cognitive interest to foreign languages studying.

In the article there is considered the project technology; its applicability and effectiveness in the increase of students' cognitive interest to foreign languages studying are substantiated.

Keywords: *project technology, method of projects, cognitive interest, foreign languages studying.*

УДК 378.016:811.111]:004

Назаренко І. М.
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут”

ФРЕЙМОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОГО МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ

У статті розглядаються можливості використання фреймових технологій у навчанні англійської мови майбутніх програмістів, як засобу інтенсифікації навчального процесу та активізації процесу осмислення та обробки інформації. Визначається фрейм, як когнітивна структура, яка описує певну узагальнену ситуацію. Розглядаються різні види фреймів. Наводяться передумови використання фреймових технологій для навчання майбутніх програмістів.

Ключові слова: *монологічне мовлення, фреймові технології, фрейм, когнітивна візуалізація, майбутні програмісти.*

Сьогодні викладачі англійської мови професійного спрямування ведуть активний пошук ефективних технологій, які здатні істотно підвищити інтенсивність освітнього процесу. Адже в умовах дефіциту аудиторних годин, збільшення інформаційного навантаження на студентів та подекуди невисокої мотивації вивчення іноземної мови важко досягти бажаних результатів. У цьому контексті значно зросла увага до ретельного вивчення способів осмислення інформації людиною і використання цих даних для покращення процесу навчання. Сучасна методична наука виявляє інтерес до екстралінгвістичних умов і обставин іншомовного спілкування, до особистостей комунікантів, їх знань про світ [2]. Однією з таких тенденцій є звернення до когнітивної візуалізації інформації. Зокрема, інноваційні наукові розробки, пов'язані з вивченням когнітивної візуалізації, спрямовані на вивчення особливостей візуального мислення людини і використання нових способів образного представлення знань у навчальному процесі. Це зумовлює **актуальність** цієї статті.

Отже, **метою статті** є розгляд фрейму як когнітивної структури та розкриття можливостей використання фреймових технологій у навчанні англійського монологічного мовлення майбутніх програмістів.